

– Vorm geven aan idealen, maar wel met beide benen op de grond –

Onderwijs vernieuwen vanuit bevlogenheid en passie

De Passie in Utrecht vat haar onderwijs krachtig samen onder de noemer: ‘leven overdragen’. Vertaald in onderwijskundige termen houdt dit in: samenhang brengen in het onderwijs door vakoverstijgend werken. Gert ten Hove, sectormanager onderbouw: “De strategische, onderwijspolitieke veranderingsvoorstellen speelden de keuzes die wij van meet af aan op grond van onze levensbeschouwelijke overtuiging maakten in de kaart.”

Zo op het eerste oog is de Passie in de Utrechtse wijk Lunetten een ‘gewone’ school met ‘gewone’ leerlingen. Met mobieltjes, rugzakken en spijkerbroeken in alle soorten, maten en kleuren, tijdens de pauze druk sms’end met een flesje water en lunchpakketje naast zich of in de aula bezig met een ontspannend partijtje tafeltennis of kaartspelletje. Soms stromen ze per trein of bus van heinde en verre toe: er zijn er die vanuit Zwolle komen, anderen komen uit Leerdam, Gorinchem, Zeist, Houten, Woerden, Gouda en zelfs uit Marken. Met iedere leerling die zich aanmeldt, voert de school samen met de ouders een eerlijk en open intakegesprek waarin vraag en aanbod wederzijds op tafel komen. En iedere schooldag, na het tweede lesuur, is er een mentorkwartier, waarin naast de ‘gewone’ huishoudelijke mededelingen de bijbel wordt geopend en leerlingen zingend en biddend uiting kunnen geven aan hun kleine en grote zorgen van alledag. Dit alles maakt een ‘gewone’ school dan toch al gauw een beetje bijzonder.

Meerwaarde

Desondanks zit het bijzondere van de school niet zozeer in de buitenkant, maar in wat er van binnenuit gebeurt, vertelt Gert ten Hove, sectormanager onderbouw. “Wij willen een school zijn met een duidelijke identiteit, die we in ons doen en laten ook uitdrukkelijk tot uiting laten komen. De basis van onze school is een christelijke levensovertuiging van waaruit we onderwijs willen realiseren: het lijden, sterven en opstaan – de passie – van Jezus Christus. Daar ligt ons ijkpunt, de basis, daaraan ontleen wij ons bestaansrecht. Die overtuiging, die bevlogenheid vanuit de persoon van Christus willen wij ook overdragen en duidelijk maken in ons onderwijs. We vinden dat je als christenen niet in een hoekje moet gaan zitten: we hebben immers een boodschap te vertellen die meerwaarde heeft en die je niet onder stoelen of banken hoeft te steken. Wij durven het als school aan om vanuit een evangelische inspiratie op een authentieke manier kwalitatief goed en eigentijds onderwijs te bieden.”

Vorming

Leerlingen die naar de Passie gaan, hoeven niet bang te zijn om terecht te komen in een uithoek van het onderwijsheleal. Want de school wil met haar onderwijs midden in de samenleving staan en haar leerlingen voorbereiden op een goede plek daarin. Ten Hove: “Iedere school heeft de taak om leerlingen op te leiden voor een diploma: dat hoort tot de core business van iedere school, dus ook tot de taak van onze school. Maar daarnaast is er het vormend aspect van onderwijs: als school willen wij de opvoeding die de ouders en de kerkelijke gemeente thuis voorstaan ook op doordeweekse dagen ondersteunen en mogelijk maken. Door jonge mensen in deze leeftijdsfase kansen te bieden om zich in ‘levensbeschouwelijk’ opzicht rustig en harmonieus te ontwikkelen, hopen wij een bijdrage te kunnen leveren aan wat wij zelf, de ouders en de kerkelijke gemeente wezenlijk vinden voor de vorming van deze jonge generatie.”

Leergebieden

Al geruime tijd voordat de overheid haar plannen voor herziening van de onderbouw aankondigde, was de Passie ervan overtuigd dat integratie en samenhang in de vakken de

belangrijkste speerpunten voor toekomstige onderwijsvernieuwing zouden moeten zijn. Het leven bestaat immers niet uit fragmenten, maar is een geheel van met elkaar samenhangende onderdelen. Gert ten Hove: “De strategische, onderwijspolitieke veranderingsvoorstellen speelden de keuzes die wij van meet af aan op grond van onze levensbeschouwelijke overtuiging maakten in de kaart. De ruimte die de overheid biedt, geeft ons nu een legitieme mogelijkheid om ons onderwijs naar eigen inzicht en overtuiging in te richten.” Concreet leidde dat op de Passie in versnelde pas tot het creëren van een drietal leergebieden: mens en natuur, mens en cultuur, mens en maatschappij. Deze drie leergebieden vormen nu – met daarnaast de moderne vreemde talen en Nederlands – de vijf ‘hoofdmoten’ van de vernieuwde onderbouw. Om die leergebieden handen en voeten te geven, werden per leergebied uit de drie Passie-scholen voor 0,2 fte leergebiedontwikkelaars aangesteld die heel intensief met onderwijsontwikkeling aan de slag zijn gegaan en inmiddels vakoverstijgend materiaal hebben geproduceerd dat past bij de onderwijsinhoudelijke en ideële uitgangspunten van de school. Voor de implementatie van dit materiaal en coaching van het docententeam bood en biedt onder andere KPC Groep ondersteuning.

Doorlopende leerlijn

Ten Hove: “Behalve samenhang in de vakken vonden wij het wenselijk dat er een doorlopende, eigen leerlijn zou komen voor de eerste twee leerjaren. Momenteel hebben we voor de verschillende leergebieden drie thema’s ontwikkeld: schepping, energie en veiligheid. Elk thema is goed voor ongeveer 6 à 7 lesweken. De structuur is voor ieder thema hetzelfde: leerlingen weten daarom vooraf precies wat van hen wordt verwacht, hoeveel tijd ze er kwijt mee zijn, wat ze nodig hebben, wat ze er mee kunnen leren en welke vaardigheden ze er mee kunnen ontwikkelen. Belangrijk bij ieder thema is het inzicht waarop wordt gemikt: het kwartje moet vallen. Daarnaast is de rode draad die door ieder thema loopt cruciaal: die moet immers voor de samenhang zorgen. Zo heeft het thema ‘veiligheid’ niet alleen te maken met veilig handelen van leerlingen in het praktijklokaal of onderweg naar school, maar ook met bijvoorbeeld taalgebruik, pesten of internetten. In de bijbehorende opdrachten komen al die noties uitdrukkelijk aan de orde.”

De Passie heeft momenteel nog niet voldoende capaciteit om voor het gehele curriculum een eigen ‘methode’ te kunnen of willen schrijven; de school gebruikt in de leergebieden dan ook ‘gewone’ methoden die in onderwijsland ter beschikking zijn. “Maar zonder de kerndoelen en eindtermen uit het oog te verliezen, proberen we de ruimte die de overheid ons biedt optimaal te benutten door daar een eigen, specifieke invulling aan te geven”, zegt Gert ten Hove. Behalve trouw aan de bijbel, blijft de vmbo-t afdeling van de Passie ondubbelzinnig twijfel trouw aan wat tot een van de kerntaken van haar onderwijs hoort: leerlingen dienen na vier jaar te voldoen aan de exameneisen, een diploma te kunnen halen en te kunnen doorstromen naar het vervolgonderwijs.

Valkuilen

Valkuilen en succesfactoren: ze zijn er beide. Gert ten Hove, over de valkuilen: “Met drie thema’s hebben we voor het eerste leerjaar nu een duidelijke lijn neergezet. Maar we willen niet te hard van stapel lopen: je moet je hand niet willen overspelen. Daarom handhaven we de overige tijd voorlopig traditioneel. Hoewel we al plannen hebben voor de ontwikkeling van nieuwe thema’s voor het tweede leerjaar, willen we eerst maar eens kijken hoe een en ander zich gaat uitkristalliseren en op welke wijze we de doorlopende leerlijn kunnen uitbouwen. Daarmee gunnen we elkaar dan ook de tijd om de opgedane ervaringen te delen en verbeteringsuggesties te doen. Wat we (gelukkig) niet gedaan hebben, is investeren in bijvoorbeeld open ruimten. We hebben er bewust voor gekozen voorlopig alles te concentreren in de bestaande traditionele lokalen, studieruimten en mediatheek. Op termijn willen we zeker nog

eens naar andere mogelijkheden kijken; maar op het moment dat je een muur sloopt, heeft dat onomkeerbare consequenties. Daar moet je dus eerst goed over nadenken.”

Succesfactoren

Gevraagd naar de succesfactoren, denkt Ten Hove op de eerste plaats aan de collega's die het allemaal moeten waar maken. “Daar ligt de kracht, die moeten het zien zitten. En als ik een advies aan andere scholen mag meegeven: zorg dat je je energie en je krachten bundelt. Wij hebben het geluk vanuit drie scholen met dezelfde missie en visie te kunnen werken, waarbij je ontzettend veel steun hebt aan elkaar, Op deze manier kun je de aanwezige kennis en expertise delen en optimaal voordeel halen uit de beschikbare mogelijkheden.”

PASSIE-SCHOLEN

De Passie biedt evangelisch bijbelgetrouw voortgezet onderwijs in vmbo-tl, havo, vwo en heeft op dit moment drie vestigingen: in Utrecht, Rotterdam en Amsterdam. In Twente is een vierde vestiging in voorbereiding (2008), en in Friesland/Groningen onderzoekt een werkgroep de mogelijkheid voor een vijfde vestiging.

De Passie heeft een landelijk bestuur met een centrale directie, waarvan het bestuurskantoor zetelt in Houten. De vestigingen hebben een vestigingsleider, met per schoolsoort een sectormanager die verantwoordelijk is voor de organisatie, onderwijsinhoud, financiën en personeel. De sectormanagers vormen samen met de vestigingsleider het vestigingsmanagementteam (vmt).

De 70 personeelsleden van De Passie in Utrecht bieden zo'n 800 leerlingen onderwijs in vmbo-t, havo en vwo aan. De school draait nu voor het zevende jaar en wil recht doen aan haar missie: bijbelgetrouw zijn en leerlingen vormen en opleiden voor een goede plek in de samenleving.

Meer informatie: www.passie.net